

za leto 1967 tudi takšna, kakršna je prišla med nas dovolj plastično očrtala razvojne smeri in težnje v slovenski geografiji. Ker nobena bibliografija ni namenjena le ožjemu krogu zainteresiranih ljudi, temveč je nedvomno potrebna in namenjena širšemu krogu, sem

prepričan, da bo tudi zadnja Geografska bibliografija Slovenije našla pot vsaj do številnega kroga geografov - pedagogov kot eden izmed temeljnih virov dopolnilnega izobraževanja.

Milan Natek

DROBNE NOVICE

Ali obstoja Zalivski tok?

To vprašanje, ki ga je tokrat sprožil Poljak P. Kucevič je naletelo na precejšen odmev tudi v svetovnem dnevnem časopisju. Tudi J. Karvovskij, prof. gdanskega politehničnega inštituta, naj bi podvomil v pravilnost današnjih predstav o morskih tokovih, predvsem glede Zalivskega toka. Pri tem poudarjajo, da so nekateri francoski znanstveniki že 1930. leta podvomili v točnost splošno sprejetih pojmovanj o naravi Zalivskega toka. Kucevič podaja npr. kritično stališče glede pojmovanja, ki ga imajo o morskih tokovih drugi npr. Karvovskij. Pri tem je videti, da ima glavne pripombe o dosedanjih meritvenih metodah, ki naj bi imeli osnovno napako v tem, da ne upoštevajo vplive oziroma motnje, ki nastajajo z morskim valovanjem. Spotika pa se tudi ob pomanjkljivosti nekaterih sodobnih meritvenih metod, s katerimi merijo morske tokove. Pri tem je zanimivo, da našteva druge, danes že zastarele metode, pa tudi nekatere nove, ki naj bi bile bolj zanesljive od dosedanjih (plovci različnih sistemov, radioaktivne izotope, geomagnetna merjenja tokov - GEK ali EMIT). Nič pa ne pove o avtomatih, ki samodejno registrirajo tokove. Zanimarja tudi možnosti in izkušnje glede teoretičnih proučevanj in dvomi nad izračuni tokov s posrednimi metodami, čeprav so to že priznani pripomočki v sodobnem določevanju morskih tokov.

Teorija dandanes že omogoča določevati tokove na osnovi gostote morske vode, (poznati je treba zgolj temperaturo in slanost) ali pa po strukturi gradientskega polja nad morjem.

Taka izračunavanja, zasnovana na spoznanjih doslej zbranega gradiva, so pokazala, da dosedanje karte precej točno prikazujejo srednje (povprečne) razmere celotnega sistema posameznih oceanov in morij.

Nova opazovanja nikakor niso v nasprotju z dosedanjimi predstavami o morskih tokovih, dodajajo le nove podrobnosti. Naloga sodobne oceanologije je predvsem v tem, da precizira posamezne dele cirkulacije in pojasni spreminjanje tokov prek leta in v daljših časovnih kolebanjih. V ta namen se tudi vrstijo posebne raziskovalne odprave raznih držav in mednarodnih organizacij, v zadnjih petih letih tudi v okviru programa mednarodnega hidrološkega desetletja (IHD).

Tovrstne ekspedicije, ki se poslužujejo med drugim tudi posebnih plovnih oziroma zasidranih postaj, so se v zadnjem času mudile ne samo na področju Zalivskega toka temveč tudi v ekvatorialnih morjih, v Indijskem oceanu, v severnem Pacifiku, na antarktičnem morju itd. Bibliografija stvarnih opazovanj in podatkov o tokovih in ustreznih kartah (od posameznih zalivov in manjših morij do celotnih oceanov) je ogromna. Ta literatura vsebuje na tisoče razprav, ki potrjujejo ustaljene predstave o morskih tokovih. Prav tako ne smemo prezreti, da so nekateri dvomi glede metodologije merjenj in interpretacije podatkov že dalj časa znani. Kucevič in drugi nedvomno močno pretiravajo, ko govore, da so se nedavno pojavili glasovi, ki izražajo dvom o blagodejnosti učinkovanja Zalivskega toka na klimo Zahodne Evrope in da se vse pogosteje porajajo dvomi ter da se vse srditeje prepirajo znanstveniki. Govoriti bi se moglo kvečjemu o različnem pristopu do reševanja nalog oziroma o razlikah glede ocenjevanja točnosti in zanesljivosti posameznih opazovanj. Pri tem naj opozorimo samo na knjigo, ki zelo na široko zajema celotni problem morskih tokov v teoretični luči. Napisal pa jo je eden izmed najbolj znanih sodobnih oceanologov (Strommel Golfstream, London 1960).

Avtor sicer ne obravnava zalivskega toka kot "reke v oceanu", saj so take predstave že zdavnaj zastarele. Pač pa postavlja, da je ta tok povezan z močnimi vplivi in součinkovanjem tako tropskih kot subpolarnih voda. Prav s pomočjo teh vplivov pojasnjuje avtor zamotanost, vijuganje in spremenljivost tega toka prek leta.

Ni torej nikakršnih dvomov glede tega, ali Zalivski tok obstaja ali ne, pa čeprav so tovrstna vprašanja dobila po nepotrebnem širok odmev v svetovnem tisku. Na sedanji stopnji razvoja oceanografske znanosti res ni mogoče dvomiti v obstoj oziroma mehanizem morskih tokov kakršnega smo doslej poznali.

D.R.

DRUŠTVENE VESTI

Osmo zborovanje geografov na Ravnah je za nami

Začelo se je 12. septembra 1969 na Ravnah na Koroškem, kjer se je v Domu železarjev na Čečovju zbralo okoli 110 geografov iz SR Slovenije in štirje s Tržaškega oziroma Goriškega. Otvoril ga je po stari navadi predsednik GDS, ki je v pozdravnem govoru med drugim dejal.

"Z osmim povojnim zborovanjem uvrščamo Ravne na konec niza kongresnih krajev, v katerem se vrstijo Kamnik, Maribor, Murska Sobota, Novo mesto, Portorož, Velenje in Nova Gorica. Od Maribora dalje stremimo z republiški zborovanji, ki so imela nekatera naziv seminar, druga zbor, zborovanje ali kongres, postopoma spoznavati mejne, večidel gospodarsko manj razvite predele Slovenije, da bi lahko o njih bolj doživeto in objektivneje pisali in poučevali. Z Ravnami smo zaključili prvi krog povojnih zborovanj na robu Slovenije in pred nami je naloga, da začrtamo značaj bodočega niza kongresov. Morda je naše, osmo zborovanje že začetek novega v tem, da v naših referatih obravnavamo obmejne kraje tokraj in onkraj meje kot enoto in začenjamo probleme zamejske Slovenije. Vse to je posledica odpiranja slovenske geografije mednarodnih tokovom. Naše zborovanje je prvo zares slovensko in ne samo republiški kongres, saj sodelujejo kot poslušalci in kot referenti naši kolegi iz zamejstva. Med nami jih prisrčno pozdravljamo.

Na osmem zborovanju bomo v prelepi deželi pod Obirjem Peco, Uršljo, Kopo, Košenjakom in Svinjo med Korošci, ki jih državna meja ne deli kot osemtrideseti vzporednik Korejo ali sedemnajsti vzporednik Vietnam. Deli jih odprta meja, ki zahteva v smislu dobrih sosedskih

odnosov medsebojno spoznavanje. Z obravnavanjem Vzhodne Koroške kot ene regije ne glede na državno mejo bomo geografi s tem zborovanjem po svoje pripomogli k temu namenu!...

...." V prijetno dolžnost si štejem, da lahko v naši sredi pozdravim prof. dr. Avgušтина Laha, predsednika Prosvetno kulturnega zbora Zvezne skupščine, nadalje prof. dr. Vladimirja Bračiča, člana Izvršnega sveta Skupščine SRS. Z zadovoljstvom pozdravljamo predsednika skupščine občine Ravne tov. Ivana Strmčnika, tov. prof. Toneta Golčerja, podpredsednika občinske skupščine Ravne, in prof. F. Sušnika, uglednega javnega delavca in ravnatelja študijske knjižnice na Ravnah.

Tov. prof. in ravnatelj gimnazije T. Golčer se je zahvalil za pozdrave in v kratkem nagovoru orisal glavne geografske, zlasti gospodarske poteze jugoslovanske koroške.

Nadaljnje delo plenarnega zasedanja prvo dopoldne, ki je bilo namenjeno spoznavanju Vzhodne Koroške, je vodil delovni predsednik S. Ilešič, Referirali so:

- S. Ilešič, Mežiška dolina in Slovenska Koroška,
- I. Gams, Nekatero prirodno geografske razmere JV Koroške,
- J. Medved, Nekatero družbeno geografske značilnosti JV Koroške,
- M. Žagar, Prometne in turistične značilnosti obmejne regije.

Geografsko društvo Slovenije se je že predhodno dogovorilo s predstavniki občin Ravne na Koroškem, Dravo-